

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ELLA HEDTOFT

1906 – 1954

Fotografiet som Ella lod tage kort før sin død. Hun havde tænkt det som julehilsen til familien.

Børnene og jeg er inderligt taknemmelige for den store deltagelse, der fra alle sider er vist os, i anledning af min kære piges pludselige bortgang. Forklaringen på denne helt private tryksag er, at mange af vore udenbys- og indenbysboende familie- og vennekreds, som ikke havde mulighed for at deltage i bisættelsen, har bedt os sende referat og sangen fra den smukke mindehøjtidelighed.

Fred om Ella's navn.

HANS HEDTOFT

København i december 1954.

.

H. C. Hansens tale den 8. december 1954

ELLA HEDTOFT

*Hvem så et pigesind så blidt,
så ufortrødent, lydefrit.*

*Hun tog mod liv, og liv hun gav.
Læg bøgeløv på hendes grav.*

DET er Johs. V. Jensen, der har skrevet disse enkle strofer til en kvindes bære, og jeg har villet lade dem stå som de første ord i den lille mindekrans, jeg gerne i dag vil binde til Ella, en mindekrans, som slet ikke kan blive, hvad den skulle være, og som derfor bare bliver nogle fattige ord om en yndig ven og kammerat, som vi alle elskede, og som vi i dag savner så meget.

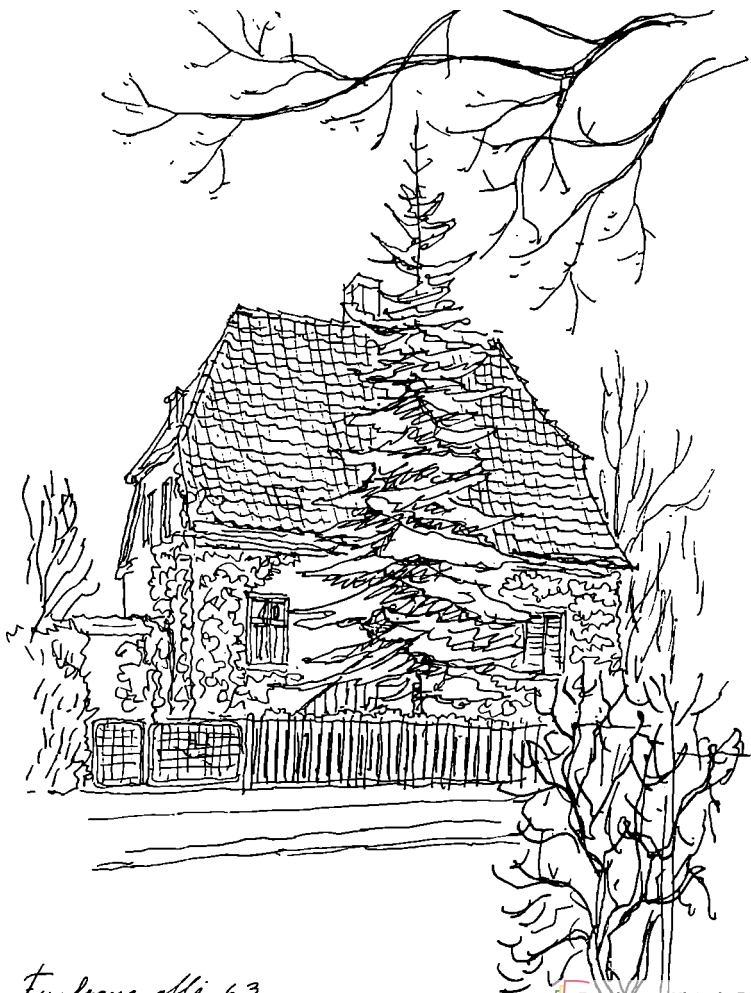
Hvem så et pigesind så blidt, – så ufortrødent, lydefrit. Jeg ved godt, at det kan lyde stort, men mig forekommer disse strofer at dække over det så smerteligt nære minde om Ella, som vi mistede så pludseligt og trods alt så urimeligt tidligt og uventet.

Hver eneste af os ved, at den dag kommer, hvor døden sætter punktum for livet. Og alligevel rystes vi hvergang, det er en af vore nærmeste, vore kære eller vore venner, der ikke er mere.

Nu er vi samlet her i dag om Ella Hedtofts bære, samlet for at sige farvel til hende, således som vi har måttet tage afsked i de sidste år med Hartvig og med Edith, med Frede og med Else. Hvem forstod – og hvem forstår i dag. Ellas død har været for vel alle,

som her er forsamlede, en så stor rystelse, som var det vor egen nærmeste, vi skulle sige farvel til. Endnu for mindre end en uge siden spøjte vi og lo med Ella, som virkede strålende frisk igen. Alle var vi blevet mere og mere overbeviste om, at hun nu var kommet over den hårde tid, og at hun havde mange lykkelige år foran sig med sine kære. Og så står vi alligevel her i dag ved Ellas bære, uforstående, grebne og sorgfulde over dette meningsløse dødsfald.

Det var – naturligvis – for Hans og for Bjarne, for Annemarie og for Karin, Ella betød så meget, – ja alt. Men vi alle føler, at vi har mistet en elsket veninde, som ved så mange lejligheder og gennem så mange år gav os smukke timer og rige oplevelser. Ella var det stilfærdige centrum i hjemmets kontakt med den store vennekreds. Dens grundstamme var arbejderbevægelsen, hvoraf både Hans og Ella er rundet, som de begge skylder så meget, og som står i stor gæld til dem. Men det er ikke mindst Ellas fortjeneste og ære, at hjemmets vennekreds sprængte enhver politisk ramme og hvilede i en sund balance af det menneskelige og den menneskelige forståelse og sympati. Hvor Hans prægede de politiske debatter i vennekredsen med sin intense oplevelse og interesse, stod Ella som det stilfærdige, søde menneske, der med et mildt smil forenede og samlede. Hun *var der* på sin egen stille måde, og hendes væsen åndede hygge og ro, hun hvilede i sig selv og i sin dybe, ægte kvindelighed.

Fuglsang, Nr. 63

Vi, der har fulgt hende så nært fra ungdomsårene i Århus til nu, hvor hun som statsministerens frue havde sine særlige opgaver og pligter, var stolte af Ella. Hun var ikke bare en smuk kvinde – for os hendes nære venner en yndig og sød pige – men hun foldede som voksen kvinde de rige egenskaber, der boede i hende, ud på den smukkeste måde. Den selvfølgelige værdighed, hvormed hun var værtinde ved store lejligheder, gjorde os glade. Det er aldrig let for den selvlærte at hævde sig over for de formelle egenskaber, som udvikles gennem systematisk uddannelse. Men der var i Ella en sum af ægte menneskelige instinkter, og hun rådede som moden kvinde over en sådan forædlet oprindelig, at det løftede hende langt ud over enhver mulig formel mangel. I hun ragede op ved sin menneskelige, ukunstlede værdighed, og hendes beskedne stilfærdige væsen gav hende den sødeste og naturligste omgangsevne og banede hende vej ind i hjerte og sind hos alle, hun mødte.

Og hvad har vi ikke alle af smukke, strålende minder om hende. Fra det holleuferske arbejderhjem i Samsøgade i Århus, fra Hans og Ellas første hjem i Århus, fra Nansensgade, Frederikssundsvej og Fuglsang allé. Og fra Dragør. Fra alle de år, hvor børnene kom til verden og voksede op, og hvor Hans fik stadig større opgaver og havde stadig mere behov for Ellas støtte. Lyst og mørkt kunne præge de enkelte år, men der var altid lyst hjemme hos Ella.

Hele den udvikling, der går fra Ungdomsbevægelsens tid i begyndelsen af tyverne og frem til i dag, har Ella været med i, og været med i på så betydningsfuld en måde. Ikke ved at holde taler eller være agitator i stor stil eller ved at optræde i en politisk rolle. Det var ikke hendes felt, og hun prøvede aldrig at gå ud over sine egne naturlige forudsætninger. Men simpelthen ved at være, hvad hun var, det rige midtpunkt i Hans' og hendes hjem. Det gjaldt i de unge år, at det var et festligt som et alvorligt samlingssted for vennerne her fra landet som udefra. Og det blev på samme måde senere, da arbejdet lå på partiets felt og da regeringsforpligtelserne og ansvaret meldte sig. Ellas fine sind og væren gav hjemmet dets tone og atmosfære og den åbne gæstfrihed dens karakter af fortrolighed og venskab. Hun fyldte så meget i stuerne med sit følsomme, musikalske sind, hendes spil var nænsomt og varligt og hendes interesser store. Ofte har jeg syntes, at hun gennem alle årene bevarede en næsten ungpigelig jomfruelighed over sig. Sådan var det i de unge dage, og det forstærkede sig siden. Mon ikke mange af os følte, at det ligesom trådte endnu stærkere frem efter sygdommen, der var så hård ved hende. Det runde, sunde, lidt buttede, ændrede sig til noget forfinet, noget gennemsigtigt og afklaret, hvor stemme, skikkelse og ansigt, ja, hendes hele væsen gik op i en forfinet, næsten forædlet enhed og formede en kvinde, en veninde, som betog os alle, og som vi holdt inderligt af.

Ella var jo ikke nogen stærk kvinde, som let strøg alle vanskeligheder af, og som med robusthed kunne tage livets forskellige tilskikkelser. Man kan måske endda sige tværtimod, for hendes følsomhed var stor. Men hun stod sin post og tog sin tårn i alle forhold. Jeg tænker her ikke mindst på besættelsestiden, der for vore koner var så streng en tid. Men for Ella kom hertil, at Karin kom til verden i 1944, og jeg tror nok, at utrygheden og ængstelsen i den tid, hun gik med Karin, var lige så stor som den usigelige glæde og lykke, hun og Hans oplevede, da barnet kom ind i deres stuer og gav nye rige oplevelser og glæder.

Men hvor hårdt end tabet af Ella er for alle hendes venner, så er det jo så uendeligt meget større for Hans og for deres børn. Jeg ved, hvor meget det har glædet Hans, at den samlede presse så smukt og rigtigt har skrevet om Ella og om hendes betydning i deres hjem. Og vi ved, hvad han har mistet, og hvad han må føle i denne hårde tid. Længe har Hans frygtet det slag, som nu så pludseligt ramte ham, og ramte ham så hårdt. Venner og modstandere har forenet sig i deres medfølelse og sympati. Og vi alle, der kun kan have fattige trøstens ord, et håndtryk eller et skulderklap at skænke, vi håber, at mindet om en yndig hustru og en dejlig kammerat må være stærkere end den bitre sorg over tabet. Uden for gravpladsens stilhed pulserer det hastige hverdagsliv, som skal leves videre, og hvor så store opgaver venter, og jeg tror ikke, det ville

stemme overens med Ellas væsen, om hendes kære slækkede på pligtens og dagligdagens krav af sorg over et uopretteligt tab. Alle dine venner og kammerater, Hans, vil gøre, hvad de evner, for at give dig enhver håndsækning i den sorgens tid, du må igennem.

Og hvad vi her siger til dig, Hans, gælder også Bjarne og Annemarie. De vil tage sig af Karin sammen med dig, og om dem samler sig vor store medfølelse. Bjarne er i denne tid vokset i kraft af, hvad han har oplevet, og alle vennerne har været lykkelige for, at han så tappert har stået ved din side, Hans. Vi forstår, hvad det må have været for Annemarie at gennemleve de sidste døgn utroligt anstrengende uvished, og mange er de gode tanker, og megen den sorgfyldte hjertevarme, der har fulgt Annemarie på hendes lange færd over Atlanten. Alle vennerne synes, at Annemarie i sig har så meget af Ella, og vi ønsker hende som Bjarne kræfter til at komme igennem al deres sorg.

Og så tager vi da afsked med et menneske, som vi satte så højt og vil savne så dybt. Der er sorg i vore hjerter, men vi føler dyb lykke over at have oplevet rige år med Ella, taknemlighed over at have kendt hende. Hun vidste, at på livets ager som tilforn med kerne gror det grønne korn. Hvad hun har givet og ydet, vil leve videre i vore sind.

Vi siger farvel, Ella, dit minde vil blive æret og bevaret iblandt os.

Melodi: Auld lang syne
(Skuld gammel venskab rejn forgo)

Farvel til Ella

Et smil er slukt, et liv er endt,
midt i dets fulde flor,
og sorgen har i hjertet brændt
sit tunge, dybe spor.
Det er så smalt, det grænseskel,
imellem liv og død,
og å, så fattigt det farvel,
som ved en bære lød.

Men gyldent, Ella, lyser kun
det minde, du har sat.
Hvor tindrer hver en lysets stund
i denne sorgens nat.
Dit milde sind, din varme hånd,
dit væsens harmoni.
din stemmes glød, din rene ånd,
dit hjertes melodi.

Og stod der storme om jert hus,
du gav det al din ro,
den hjemmets verden, som var din,
den gav du kraft at gro.
Din vokseplads var folkets, jævn,
men ædel op du skød.
Den livets blomst, du foldede ud,
end dufter ved din død.

Hvor gerne kyssede vi din kind
og greb din hånd igen
og så dit gode, varme smil,
du venners hjerteven,
Men tilgiv vore tårer, thi
af tak er fyldt vort sind,
og alt som var, og er forbi,
vi gemmer i vor mind.

Farvel da Ella, søde ven,
fred med din sidste færd.
Din dag er endt, dit smil er slukt,
og dog er du os nær.
Dit minde stråler klart og smukt
derude i dit hjem.
De lys, du tændte, brænder rent
i vore hjerters gem.

H. C.

Ella Hedtofts grav på Vestre Kirkegård i København.

*Trykt i
Det Berlingske Bogtrykkeri
København*